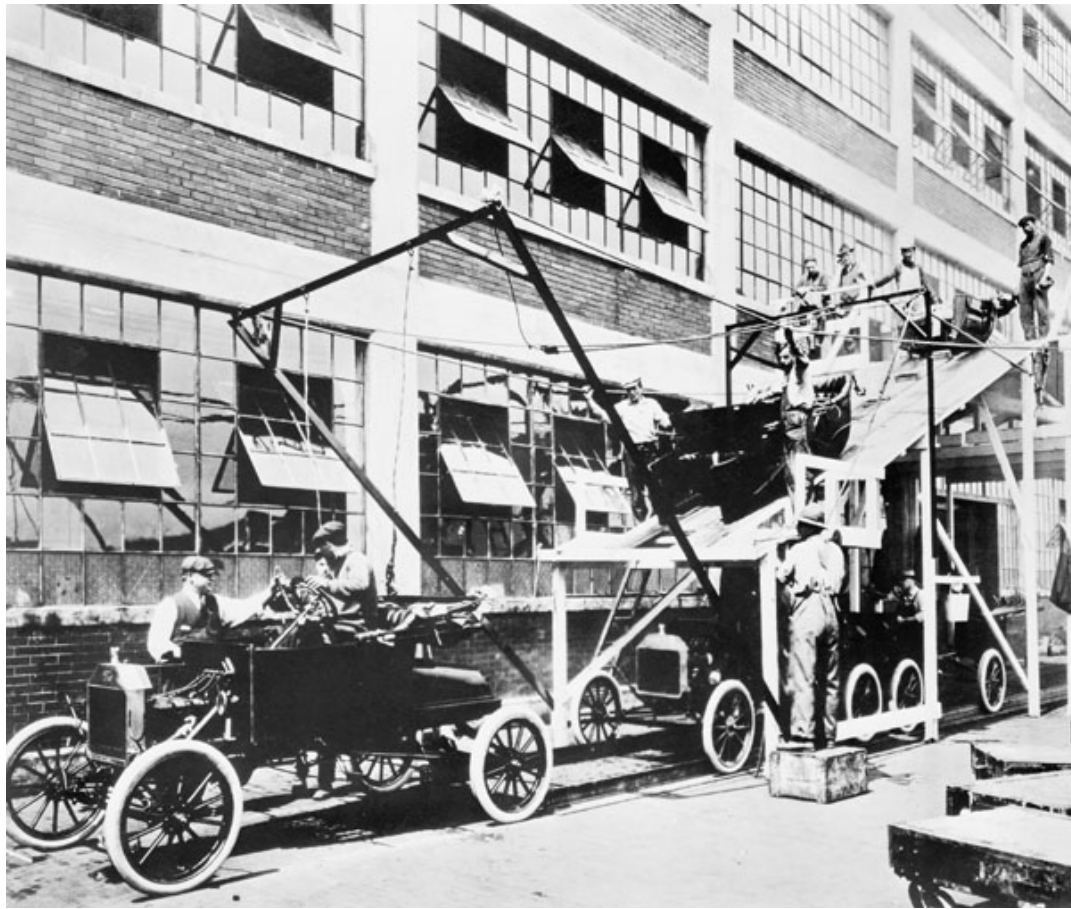

MEMÒRIA D'ACTIVITATS

CURS 2005-2006

UNIVERSITAT DE BARCELONA

***Departament d'Història i
Institucions Econòmiques***

<http://www.ub.edu/histeco>

MEMÒRIA D'ACTIVITATS CURSOS 2005-2006

DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

ÍNDEX

MEMBRES DEL DEPARTAMENT	5
PUBLICACIONS DELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT	7
CONGRESSOS I PRESENTACIÓ DE COMUNICACIONS	21
CURSOS, CONFERÈNCIES I SEMINARIS	29
DOCÈNCIA IMPARTIDA PELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT	33
PROGRAMA DE DOCTORAT	41
TESIS DOCTORALS LLEGIDES	43
TREBALLS DE RECERCA LLEGITS	45
CURS D'INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA	47
GRUPS DE RECERCA	49
ACTIVITATS REALITZADES PEL DEPARTAMENT	59

MEMBRES DEL DEPARTAMENT

CURS 2005-2006

Director

Dr. Jordi Catalan Vidal

Secretari

Dr. Francesc Valls Junyent

Administrativa

Sra. Violeta Calderón Pérez

Professors

Dr. Jordi Nadal Oller (Catedràtic Emèrit)

Dra. Francesca Antolín Fargas (Catedràtica d'Universitat)

Dr. Lluís Argemí d'Abadal (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Jordi Catalan Vidal (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Gaspar Feliu Montfort (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Pere Pascual Domènech (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Carles Sudrià Triay (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Enric Tello Aragay (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Josep Maria Benaül Berenguer (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Angel Amado Calvo Calvo (Professor Titular d'Universitat)

Dra. Montserrat Carbonell Esteller (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Josep Colomé i Ferrer (Professor Titular d'Universitat)

Dra. Montserrat Duran Pujol (Professora Titular d'Universitat)

Dra. Paloma Fernández Pérez (Professora Titular d'Universitat)

Dr. Jordi Pascual Escutia (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Alejandro Sánchez Suárez (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Ricard Soto Company (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Daniel Aurelio Tirado Fabregat (Professor Titular d'Universitat)

Dr. César Yáñez Gallardo (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Lluís Castañeda Peirón (Professor Titular d'Escola Universitària)

Dr. Miquel Gutiérrez Poch (Professor Titular d'Escola Universitària)

Dr. Jordi Planas Maresma (Professor Titular d'Escola Universitària)

Dr. Francesc Valls Junyent (Professor Titular d'Escola Universitària)

Dr. Alfonso Herranz Loncán (Professor Titular Interí d'Escola Universitària)

Prof. Ramon Ramon Muñoz (Professor Titular Interí d'Escola Universitària)

Dra. Elena Martínez Ruiz (Professora Lectora)

Dra. Esther Sánchez Sánchez (Professora Lectora)

Sra. Anna Carreras Marín (Professora Col·laboradora)

Professors Ajudants i Becaris

Sra. Adoración Álvaro Moya (Ajudant LOU)

Sr. Marc Badia Miró

Sr. Alexander Elu Terán

Sr. Sergio Espuelas Barroso

Sr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet

Sr. Jordi Guilera Rafecas

Sr. Julio Martínez Galarraga (Ajudant LOU)

Sr. José Jofré

Sr. Marc Prat Sabartés (Ajudant LOU)

Sra. Anna Solé del Barrio

Sra. Alessandra Vannini

Sr. Daniel Vázquez Saavedra

Tècnic de Suport a la Recerca

Dr. Raimon Soler Becerro

PUBLICACIONS DELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT

Álvaro Moya, Adoración

Publicacions en revistes

Alvaro Moya, A., "Carmen Erro (dir.), 2003: Historia empresarial. Pasado, presente y retos de futuro, Ariel Empresa, Barcelona", *Revista de Historia Industrial*, 26, pàgs. 219-221, 2004. Resenya.

Alvaro Moya, A., "Hans-Luidger Dienel (2004): *Linde. History of a Technology Corporation, 1879-2004*. Hampshire, Palgrave MacMillan", *Revista de Historia Industrial*, 29, pàgs. 211-214, 2004. Resenya.

Argemí d'Abadal, Lluís

Publicacions en revistes

Argemí, Lluís, "El pensamiento económico en Cataluña", *Mediterráneo Económico*, 9, pàgs. 167-182, Ed. Fundación Cajamar, Almería, 2006.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Argemí, Lluís, *Història del pensament econòmic a Catalunya*, Pagès Editors/Eumo Editorial, Lleida/Vic, 2005.

Benaul Berenguer, Josep Maria

Publicacions en revistes

Benaul, Josep Maria; Sudrià, Carles, "Ahorro e industria. Burguesía industrial y política inversora de la Caja de Ahorros de Sabadell, 1859-1913", *Papeles de Economía Española*, 2005, pàgs. 227-243.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Benaul, Josep M., "Pere Turull Sallent (1796-1869)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 46-47.

Benaul, Josep M., "Joan Sallarès Pla (1845-1901)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 181-187.

Benaul, Josep M., "Francesc Salvans Armengol (1875-1936)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 362-369.

Benaul, Josep M., "Antoni Forrellad Solà (1912-1983)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 563-569.

Calvo Calvo, Àngel

Publicacions en revistes

Calvo Calvo, Àngel, "Cambio tecnológico y productividad en la industria algodonera española. Una aportación desde la perspectiva empresarial: La España Industrial (1855-1930)", *Investigaciones de Historia Económica*, 5, 2006, pàgs. 105-132.

Castañeda Peirón, Lluís

Castañeda Peirón, Lluís i Rodrigo y Alharilla, Martín, "Los Vidal Quadras: familia y negocios, 1833-1871", *Barcelona Quaderns d'Història. La ciutat i les revolucions, 1808-1868. II, el procés d'industrialització*, coordinador Ramon Grau, 11, (juny 2006), pàgs. 115-114.

Catalan Vidal, Jordi

Publicacions en revistes

Catalan, J., "Capital, treball i Estat entre dues revolucions industrials, 1874-1913", *Recerques*, 47-48, 2004.

Catalan, J., "Núria Puig, CEPSA, REPSOL, Puig, Schering y La Seda. Constructores de la química española, LID, Madrid, 2003, 265 pp.", *Investigaciones de Historia Económica*, 3, 2005, pàgs. 211-215. Resenya.

Catalan, J., "La SEAT del desarrollo, 1948-1972", *Revista de Historia Industrial*, 30, 2006-1, pàgs. 143-193.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Catalan i Vidal, Jordi, "Artur Elizalde i Rouvier (1871-1925)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Madrid:Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 311-319.

Catalan i Vidal, Jordi, "Simeó Rabasa i Singla (1901-1988)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Madrid: Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 497-505.

Catalan i Vidal, Jordi, "Francesc Xavier Bultó i Marquès (1912-1988)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Madrid: Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 570-578.

Catalan i Vidal, Jordi, "Josep Mª Pujol i Artigas (1934)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Madrid: Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 702-711.

Catalan i Vidal, Jordi, "Guerra e industria en las dos Españas, 1936-1939", a Pablo Martín Aceña y Elena Martínez Ruiz (eds.), *La economía de la Guerra Civil*, Ed. Marcial Pons, Madrid, 2006, pàgs. 161-227.

Colomé Ferrer, Josep

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Colomé, Josep, "Associacionisme i conflictivitat social agrària en la segona meitat del segle XIX", a Giralt, Emili, dir., *Història agrària dels Països Catalans. Segles XIX-XX. Vol. IV*, Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació-Universitats dels Països Catalans, 2006, vol. IV, pàgs. 533-551.

Duran Pujol, Montserrat

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Duran i Pujol, M.; Feliu i Montfort, G., "El comerç català amb l'illa de Rodes als primers anys del segle XVI", Narbona Vizcaíno, R., dir., *XVIII Congrés Internacional d'Història de la Corona d'Aragó (València 2004)*, València, 2005.

Elu Terán, Àlex

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Elu Terán, Alexander: "The work of Spanish older men. A quantitative analysis based on census data, 1900-1970", UB Working Paper series, E06-153, Barcelona, 2006.

Feliu Montfort, Gaspar

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Duran, M.; Feliu, G., "El comerç català amb l'illa de Rodes als primers anys del segle XVI", a Narbona Vizcaíno, R., dir., *XVIII Congrés Internacional d'Història de la Corona d'Aragó (València 2004)*, València, 2005.

Feliu, G.; Sudrià, C., *Introducció a la història econòmica mundial*, Pub. Univ. de València-Pub. i ed. Univ. de Barcelona, València, 2006.

Feliu Montfort, Gaspar, "El restabliment de la Taula de Canvi de Barcelona després del Decret de Nova Planta", *Miscel·lània Ernest Lluç i Martín*, Vilassar de Mar: Fundació Ernest Lluç Barcelona, 2006, vol. I, pàgs. 374-384.

Feliu Montfort, Gaspar, "La Baixa Edat Mitjana", a DD. AA., *Pierre Vilar i la Història de Catalunya*, Barcelona: Editorial Base, 2006, pàgs. 43-69

Fernández Pérez, Paloma

Publicacions en revistes

Fernández Pérez, P., "Manuel Lage, *Hispano Suiza 1904-1972*", *Transportes, Servicios y Telecomunicaciones*, 2005, 9, pàgs. 132-135. Ressenya.

Fernández Pérez, P., "Empresas familiares y acuerdos cooperativos en el metal español: el caso de las industrias del alambre de hierro y acero (1880-1974)", *Investigaciones de Historia Económica*, 2006, 4, pàgs. 51-76,

Fernández Pérez, P., "Davis DYER, Frederick DALZELL y Rowena OLEGARIO, *Rising Tide. Lessons from 165 Years of Brand Building at Procter & Gamble*, Boston, Massachusetts, Harvard Business School Press, 2004, 467 pp.", *Investigaciones de Historia Económica*, 5, 2006, pàgs. 179-183. Ressenya.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Fernández Pérez, P., coord., *Innovation and Networks in Europe: Keys to International Competitiveness*. Memoria del Proyecto de Investigación financiado por la Fundación BBVA (convocatoria 2003-2005). Barcelona, 2006. 3 vols. Inédito.

Fernández Pérez, Paloma, "Ángela (1880-1960), Maties (1885-1959), Martí (1889-1969) y Josep Roca Soler (1890-1978)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 407-413.

Fernández Pérez, Paloma, "Francisco Luis Rivière Manén (1897-1980)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 481-487.

Fernández Pérez, Paloma, "Francesc Rubiralta i Vilaseca (1939)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 719-724.

Gutiérrez Poch, Miquel

Publicacions en revistes

Gutiérrez-Poch, M., "Entre el cep i el cotó: treball, terra i fàbrica a Vallbona d'Anoia (1800-1936)", *Miscellanea Aqualatensia*, 12, 2006.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Gutiérrez, Miquel, "La hoja sin fin. Cambio tecnológico en la industria papelera del sur de Europa", a Merger, Michèle (ed.): *Tranferts de technologies en Méditerranée*. AHE-AFHE-APHES-SISE, Presses de l'Université Paris-Sorbonne, París, 2006, pàgs. 467-481.

Gutiérrez i Poch, Miquel, "Anton Miquel i Costas (1846-1927)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 194-201.

Gutiérrez i Poch, Miquel, "Paulí Torras i Domènech (1869-1953)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 295-301.

Gutiérrez i Poch, Miquel, "Lluís Guarro i Casas (1876-1950)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 387-395.

Herranz Loncán, Alfonso

Publicacions en revistes

Herranz Loncán, A., "La reducción de los costes de transporte en España (1800-1936)", *Cuadernos Económicos del ICE*, 2005, 70, pàgs. 183-203.

Herranz Loncán, A., "Una aproximación a la evolución de la ciencia regional en España a través de las contribuciones a las Reuniones de Estudios Regionales (1973-2004)", *Investigaciones Regionales*, 2005, 7, pàgs. 219-242.

Herranz Loncán, A., "The Spanish Infrastructure stock, 1845-1935", *Research in Economic History*, 23 (2005), pp. 85-129.

Martínez Ruiz, Elena

Publicacions en revistes

Martínez Ruiz, Elena, "Carlos Barciela (ed), *Autarquía y mercado negro. El fracaso económico del primer franquismo, 1939-1959*, Barcelona, Crítica, 2003, 325 pp.", a *Investigaciones de Historia Económica*, 2, 2005, pàgs. 223-227. Review.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Martín Aceña, P. i Martínez Ruiz, E., eds., *La economía de la Guerra Civil*, Ed. Marcial Pons, Madrid, 2006.

Matrínez Ruiz, E., "El campo en guerra: organización y producción agraria", a Martín Aceña, P. i Martínez Ruiz, E., eds., *La economía de la Guerra Civil*, Ed. Marcial Pons, Madrid, 2006, pàgines 107-159.

Matrínez Ruiz, E., "Las relaciones económicas internacionales: guerra, política y negocios", a Martín Aceña, P. i Martínez Ruiz, E., eds., *La economía de la Guerra Civil*, Ed. Marcial Pons, Madrid, 2006, pàgs. 273-327.

Nadal Oller, Jordi

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Carmona Badía, X.; Nadal Oller, J., *El empeño industrial de Galicia: 250 años de historia, 1750-2000*, Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2005, Coruña, La.

Nadal, Jordi, "El contencioso entre La Hispano-Suiza, Fábrica de Automóviles, S.A. y el Estado francés en torno a la contribución sobre beneficios extraordinarios de guerra (1917-1922)", a Bourillon, Florence; Boutry, Philippe; Encrevé, André & Touchelay, Béatrice, *Des économes et des hommes. Mélanges offerts à Albert Broder*, Institut Jean-Baptiste Say-Université Paris 1 Val de Marne, París: Éditions Biere, 2006, pàgs. 332-342.

Pascual Domènech, Pere

Publicacions en revistes

Pascual, P., "P. Ysàs (coord.), J.F. Mota i J. Tebar, *Història gràfica de la Teneria Moderna Franco-Espanyola. Cent anys de la Pelleria a Mollet del Vallès*. Mollet del Vallès: Fundació Cipriano García/Arxiu Històric CONC/Teneria Moderna Franco-Espanyola, SAL/Ajuntament de Mollet del Vallès, 1999.", *Recerques*, 47-48, 2004, pàgs. 255-260.

Pascual i Domènech, Pere, "El nou sistema comercial i la represa de la producció monetària a Barcelona, 1836-1848", *Barcelona Quaderns d'Història. La ciutat i les revolucions, 1808-1868. II, el procés d'industrialització*, coordinador Ramon Grau, 11, (juny 2006), pàgs.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Pascual, P., "Pròleg", a Martín Rodrigo y Alharilla *La Casa Ramos, 1845-1960: más de un siglo de historia marítima*, Museu Marítim de Barcelona, Barcelona, 2004, pàgs. 1-3.

Pascual, Pere, "Miquel Biada Bunyol (1789-1848)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 15-23.

Pascual, Pere, "Macià Vila Mateu (1811-1865)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 63-70.

Pascual, Pere, "Francesc Gumà i Ferran (1833-1912)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 161-168.

Pascual, Pere, "Ferrocarriles y gran empresa en la Cataluña del siglo XIX", a O. Jané y J. Timoteo, coords., *Economía efectiva. Miscelánea en homenaje a José Jané Solà*, Lleida: Editorial Milenio, 2006, p. 1.301-1340.

Pascual, Pere, "El 'free banking' barcelonés de mitjan segle XIX: una nota", a *Miscel·lània Ernest Lluch i Martín*, Vilassar de Mar: Fundació Ernest Lluch, 2006, vol. I, p. 267-280.

Planas Maresma, Jordi

Publicacions en revistes

Planas, Jordi, "Dos models de cooperativisme agrari al primer terç del segle XIX", *Recerques*, 49 (2004), pàg. 73-96

Planas, Jordi, "El primer catalanisme a Granollers", *Plecs d'història local*, 123, pàgs. 6-9, 2006.

Libres, capítols de llibre i altres publicacions

Planas, Jordi, "Institut Agrícola Català de Sant Isidre", a Alberch, Ramon i Giralt, Jesús, dirs., *Enciclopèdia de Barcelona*, Enciclopèdia Catalana-Ajuntament de Barcelona, 2006, vol. III, pàgs. 86-86.

Planas Maresma, J.; Garrido Herrero, S., "Sindicalisme, cooperativisme i conflictivitat agrària en el primer terç del segle XX", a Giralt, Emili, dir, Garrabou, Ramon, coord., *Història agrària dels Països Catalans. Vol. IV. Segles XIX-XX*, Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació-Universitats dels Països Catalans, 2006, vol. IV, pàgs. 555-580.

Planas Maresma, J., *Els propietaris i l'associacionisme a Catalunya (1890-1936)*, Girona: Universitat de Girona-Documenta Universitària, 2006.

Ramon Muñoz, Ramon

Publicacions en revistes

Ramon i Muñoz, Ramon, "El procés d'electrificació de la Igualadina Cotonera (1885-1914)", a *Miscellanea Aqualatensia. Recerques sobre la comarca de l'Anoia*, 12, Igualada, Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, 2006.

Sánchez Sánchez, Esther

Publicacions en revistes

Sánchez Sánchez, Esther, "La implantación industrial de Renault en España: los orígenes de FASA-Renault, 1950-1970", *Revista de Historia Económica*, XXII-1, 2004, pàgs. 147-175.

Sánchez Sánchez, Esther, "La España de la estabilización y el desarrollo en perspectiva francesa, 1958-1969", *Mélanges de la Casa de Velázquez*, 34/2, 2004, pàgs. 251-269.

Sánchez Sánchez, Esther, "Franco y De Gaulle. Las relaciones hispano-francesas de 1958 a 1969", *Studia Historica. Historia Contemporanea*, vol. 22, 2004, pàgs. 105-136.

Sánchez Sánchez, Esther, "Toujours si différente? Les autorités françaises et le miracle économique espagnol des années 1960", *Siècles. Cahiers du Centre d'Histoire Spaces et Cultures*, 20 (monogràfic "Représentations de l'autre et relations internationales. France-Espagne XIXe-XXe siècles"), 2004, pàgs. 135-151.

Sánchez Sánchez, Esther, "Puig, Núria: Bayer, Cepsa, Repsol, Puig, Schering y La Seda. Constructores de la Química Española, Madrid, Lid, 2003", a *Revista de Historia Industrial*, 26, 2004, pàgs. 245-248. Review.

Sánchez Sánchez, Esther, "Lillo, Natacha: La 'Petite Espagne' de la Plaine-Saint-Denis, 1900-1980, Paris, Éditions Autrement, 2004", a *Migraciones y Exilios*, 5, 2004, pàgs. 133-136. Review.

Sánchez Sánchez, Esther, "Oso Casas, Laura: Españolas en París. Estrategias de ahorro y consumo en las migraciones internacionales", Barcelona, Bellaterra, 2004", a *Hispania*, LXVI, 222, 2006, pàgs. 372-375.

Review.

Sánchez Sánchez, Esther, "Costa-Lascoux, Jacqueline; Temime, Émile: *Les hommes de Renault-Billancourt. Mémoire ouvrière de l'île Seguin, 1930-1992*, Paris, Autrement, 2004", a *Hispania Nova. Revista de Historia Contemporánea*, 5, 2005
(<http://hispanianova.rediris.es/recensiones>). Review

Sánchez Sánchez, Esther, "Delgado, Lorenzo; Elizalde, Mª Dolores: *España y Estados Unidos en el siglo XX*, Madrid, CSIC, 2005", a *Cuadernos de Historia Contemporánea*, 27, 2005, pàgs. 345-350. Review

Sánchez Sánchez, Esther, "Armamento e instrucción militar. Francia y la modernización del Ejército español, 1948-1975", *Ayer*, 63, 2006. Premio Jóvenes Investigadores de la Asociación Española de Historia Contemporánea.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Sánchez Sánchez, Esther, "French industry and Spanish Economic Development in the Sixties", a Perron, Régine, ed., *The Stability of Europe. The Common Market: Towards European Integration of Industrial and Financial Markets (1958-1968)*, París, Presses de l'Université de Paris-Sorbonne, 2004, pàgs. 121-137.

Sánchez Sánchez, Esther, *Il n'y a plus de Pyrénées! Francia ante el desarrollo económico y la apertura exterior de España, 1958-1969*, Salamanca, Ediciones Universidad de Salamanca, 2005 (CD-Rom).

Sánchez Sánchez, Esther, *Rumbo al sur. Francia y la España del desarrollo, 1958-1969*, Madrid, CSIC, 2006.

Sánchez Suárez, Àlex

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Sánchez, Àlex, "Valentí Esparó i Giralt (1792-1859)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 24-30.

Sánchez, Àlex, "Josep Bonaplata i Corriol (1795-1843)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 31-39.

Sánchez, Àlex, "Nicolau Tous i Soler (1795-1870)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 40-45.

Sánchez, Àlex, "La formación del primogénito. Relevo generacional y empresa familiar en la industria algodonera catalana, 1780-1840", a *Miscel·lània Ernest Lluch i Martín*, Fundació Ernest Lluch Barcelona, 2006, vol. I, pàgs. 301-317.

Soler Becerro, Raimon

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

- Soler Becerro, Raimon, "L'economia del Garraf: una perspectiva històrica", a Jordi Pons Novell i Modest Guinjoan i Ferré, *Estudi socioeconòmic de la comarca del Garraf*, 2005, Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació Barcelona, 2005, pàgs. 62-65.
- Soler Becerro, Raimon, Col·laboració tècnica i elaboració de l'índex analític, a Albert Carreras y Xavier Tafunell (coords.), *Estadísticas históricas de España*, Fundación BBVA, 2005:
- Soler Becerro, Raimon, "Josep Ferrer i Vidal (1817-1893)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 103-113.
- Soler Becerro, Raimon, "Manuel Marquès i Puig (1860-1937)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 238-242.

Soto Company, Ricard

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

- Kirchner Granell, Helena & Soto Company, Ricard, "Les tècniques agràries andalusines i les transformacions posteriors a la conquesta catalana a les Illes Balears", Bonner, Anthony & Bujosa Homar, Francesc, *Història d'ela Ciència a les Illes Balears. Volum I. L'Edat Mitjana*, Govern de les Illes Balears-Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació, 2006, pàgs. 101-152.

Sudrià Triay, Carles

Publicacions en revistes

- Benaul, Josep Maria; Sudrià, Carles, "Ahorro e industria. Burguesía industrial y política inversora de la Caja de Ahorros de Sabadell, 1859-1913", *Papeles de Economía Española*, 105-106, 2005, pàgs. 227-243.
- Sudrià, Carles, "Comerç, finances i indústria en els inicis de la industrialització catalana", *Barcelona Quaderns d'Història. La ciutat i les revolucions, 1808-1868. II, el procés d'industrialització*, coordinador Ramon Grau, 11, (juny 2006), pàgs. 9-38.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

- Sudrià, C., "Dinàmica econòmica i propostes polítiques", a Miquel Caminal i Francesc Vilanova (eds.), *Federalisme, catalanisme, europeisme*, Estudis 16. Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autònoms i Locals, 2004, pàgs. 57-73.

Gaspar Feliu i Carles Sudrià, *Introducció a la història econòmica Mundial*, Pub. Univ. de Valencia-Pub.i ed. Univ. de Barcelona, València, 2006.

Sudrià, Carles, "Le modèle catalan de banque de proximité: échec bancaire et essor des Caisses d'épargne aux XIXe et XXe siècles", a Bonin, Hubert & Lastécouères, Christophe, dirs, *Les banques du grand Sud-Ouest*, PLAGE, Paris, 2006.

Anes, G.; Gómez Mendoza, A.; Sudrià, C. (dirs.), "Un siglo de luz. Historia empresarial de Iberdrola", Iberdrola, Madrid, 2006.

Sudrià, Carles, "Iberduero 1944-1973: La consolidación de un gran proyecto empresarial", a Anes, Gonzalo; Gómez Mendoza, Antonio; Sudrià, Carles (dirs.): *Un siglo de luz. Historia empresarial de Iberdrola*, Iberdrola, Madrid, 2006, pàgs. 383-419.

Sudrià i Triay, Carles, "Francesc Moragas i Barret (1868-1935)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 289-294.

Sudrià, Carles i Blasco, Yolanda, "Los orígenes del Banco de Barcelona", a a Bourillon, Florence; Boutry, Philippe; Encrevé, André & Touchelay, Béatrice, *Des économistes et des hommes. Mélanges offerts à Albert Broder*, Institut Jean-Baptiste Say-Université Paris 1 Val de Marne, Paris: Éditions Bierre, 2006, pàgs. 111-122

Tello Aragay, Enric

Publicacions en revistes

Tello, Enric, "L'aigua: un dret o un servei?/El agua: ¿un derecho o un servicio?/Water: a right or a service", *Medi Ambient. Tecnologia i cultura*, 36, 2005, pàgs. 3/50/76-13/55/81.

Tello, Enric, "John R. McNeill, *Algo nuevo bajo el sol. Historia medioambiental del mundo en el siglo XX*", a *Investigaciones de Historia Económica*, 2, 2005, pàgs. 217-222. Review.

Cussó, Xavier; Garrabou, Ramon; Tello, Enric, "Social metabolism in an agrarian region of Catalonia (Spain) in 1860-1870: Flows, energy balance and land use", *Ecological Economics*, 22, 2006, pàgs. 49-65.

Tello, E., "La transformación del territorio, antes y después de 1950: un lugar de encuentro transdisciplinar para el estudio del paisaje", *Áreas. Revista de Ciencias Sociales*, 25, 2006, pàgs. 5-11.

Olarieta, J.R.; Rodríguez Valle F.L.; Tello, E., "Conservando y destruyendo suelos, transformando paisajes. El factor edáfico en los cambios de uso sostenible del territorio", *Áreas. Revista de Ciencias Sociales*, 25, 2006, pàgs. 75-104.

Marull, J.; Pino, J.; Tello, E.; Mallarach, J.M., "Análisis estructural y funcional del paisaje agrario en el Vallès durante los últimos 150 años (1853-2004)", *Áreas. Revista de Ciencias Sociales*, 25, 2006, pàgs. 105-126.

Libres, capítols de llibre i altres publicacions

- Tello, E., "Changing course? Principles and tools for local sustainability", a Marshall, T. (ed.), *Transforming Barcelona*, Londres/Nova York: Routledge, 2005, pàgs. 110-225.
- Cussó, X.; Garrabou, R.; Tello, E., "Energía y territorio: la transformación del paisaje agrario desde la perspectiva del metabolismo social (el Vallès Oriental hacia 1860/70)", a Riera, S. y Julià, *Una aproximació transdisciplinar a 8.000 anys d'història d'usos del sòl/Transdisciplinary approach to a 8.000-yr history of land uses*, Barcelona: SERP/Universitat de Barcelona, pàgs. 125-138.
- Tello, E., "Lliçons de la 'guerra de l'aigua' a l'àrea metropolitana de Barcelona i la seva incidència al Baix Llobregat", a Prat, N. i Tello, E. (eds.), *El Baix Llobregat. Història i actualitat ambiental d'un riu*, Barcelona: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat/Fundació AGBAR, 2005, pàgs. 226-245.
- Prat, N. i Tello, E. (eds.), *El Baix Llobregat. Història i actualitat ambiental d'un riu*, Barcelona: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat/Fundació AGBAR, 2005.
- Roca, J.; Puig, I.; Tello, E., *Experiències autonòmiques de fiscalitat ambiental i propostes per a Catalunya*, Barcelona: Departament de Medi Ambient i Habitatge-Generalitat de Catalunya, 2005.
- Millán, Jesús; Tello, Enric; Jover, Gabriel, "La crisi de coexistència de les formes de propietat: el sentit de la reforma agrària liberal i el referent revolucionari francès", a Giralt, Emili, dir; Garrabou, Ramon, coord., *Història agrària dels Països Catalans. Segles XIX-XX. Vol. IV*, Barcelona, Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació-Universitats dels Països Catalans, 2006, pàgs. 25-71.
- Tello, Enric, "La transformació del crèdit hipotecari rural, entre els mercats del diner i de la terra (1790-1936)", a Giralt, Emili, dir; Garrabou, Ramon, coord., *Història agrària dels Països Catalans. Segles XIX-XX. Vol. IV*, Barcelona, Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació-Universitats dels Països Catalans, pàgs. 325-350.
- Roca, J.; Tello, E.; Padilla, E., "Ahorro de agua y tarifas domésticas", a Estevan, A. i Prat, N. (coords.), *Alternativas para la gestión del agua en Cataluña. Una visión desde la perspectiva de la nueva cultura del agua*, Bilbao: Bakeaz/Fundación Nueva Cultura del Agua, 2006, pàgs. 131-188.
- Tello, E., "Aspectes econòmics de la gestió de l'aigua", a Barceló, D. i Ros, J. (eds.), *L'aigua, un recurs fonamental. Jornades Científiques de l'Institut d'Estudis Catalans*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2006, pàgs. 109-130.
- Tello, E.; Garrabou, R. & Cussó, X., "Energy balance and Land Use: the Makng of an Agrarian Landscape from the Vantage Point of Social Metabolism (the Catalan Vallès County in 1860/1870)", a Agnoletti, M., *The Conservatism of Cultural Landscapes*, Wallingford (Oxfordshire-Gran

Betanya), 2006, pàgs. 42-56.

Tirado Fabregat, Daniel A.

Publicacions en revistes

Pons Novell, Jordi; Tirado Fabregat, Daniel A., "Discontinuidades en el crecimiento económico en el periodo 1870-1994: España en perspectiva comparada", *Revista de Economía Aplicada*, XIV- Primavera, 2006, pàgs. 137- 156,

Pons-Novell, J.; Tirado-Fabregat, D. A., "Specialisation and Asymmetries in the macroeconomic fluctuations: Evidence for the European regions", *Regional Studies*, 40-7, 2006, pàgs. 695-706.

Pons, J.; Román, C.; Tirado, D.A., "¿Quién publica en las revistas españolas de economía? Seis años después", *Revista de Economía Aplicada*, 41, 2006, pàgs. 175-197.

Tirado, Daniel A.; Pons, Jordi, "El impacto exterior de las revistas españolas de Economía", *Revista de Historia Económica-Journal of Iberian and Latin American Economic History*, 1-2006, pàgs. 175-197.

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Jordi Pons y Daniel A. Tirado, "Is There Life Beyond the ISI Journals lists? The International Impact of Spanish, Italian, French and German *Economics Journals*", Insituto Laureano Figuerola de Historia Económica, Universidad Carlos III de Madrid. Working Papers Series, 05-08 (2005).

Jordi Pons y Daniel A. Tirado, *El impacto exterior de las revistas españolas de Economía*, Insituto Laureano Figuerola de Historia Económica, Universidad Carlos III de Madrid. Working Papers Series, 05-09 (2005).

Valls Junyent, Francesc

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Garrabou, Ramon; Manera, Carles; Valls, Francesc, "La mercantilització dels sistemes agraris", a Giralt, Emili, dir.; Garrabou, Ramon, coord., *Història agrària dels Països Catalans. Segles XIX-XX. Vol. IV*, Barcelona, 2006, pàgs. 251-304.

Valls i Junyent, Francesc, "Miquel Torres i Carbó (1909-1991)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 543-548.

Valls i Junyent, Francesc, "Josep Ferrer Sala (1925)", a Cabana Vancells, Francesc (dir.), *Cien empresarios catalanes*, Editorial Lid (Historia Empresarial), 2006, pàgs. 657-664.

Valls i Junyent, Francesc, "Indústria i industrials", a DD. AA., *Pierre Vilar i la Història de Catalunya*, Barcelona: Editorial Base, 2006, pàgs. 161-188.

Yáñez Gallardo, César

Llibres, capítols de llibre i altres publicacions

Yáñez, César, Carreras, A., Folchi, M., Hofman, A., Rubio, M. i Tafunell, X., "Importaciones y modernización económica en América Latina durante la primera mitad del siglo XX. Las claves de un programa de investigación", *Serie estudios estadísticos y prospectivos*, 44, División de Estadísticas y Proyecciones Económicas de la Cepal (en colaboración con A.Carreras, M.Folchi, A.Hofman, M.Rubio y X.Tafunell).

Yáñez, César, "Capital humano y Desarrollo: Nuevos desafíos para las políticas públicas", E.Águila Z. (editor), *Los desafíos del Progresismo. Hacia un nuevo ciclo de la política chilena*, Instituto Igualdad/Catalonia, Santiago de Chile.

Yáñez, César, "La emigración española a la Argentina en la época de las grandes migraciones", en Fundación Largo Caballero, *De la España que emigra a la España que acoge*, Madrid, 2006.

CONGRESSOS I PRESENTACIÓ DE COMUNICACIONS

Álvaro Moya, Adoración

Puig, N., Álvaro, A., y Castro, R., "The European Challenge: Creating and Transforming Corporate Identities in Spain since the 1960s", Seminari *In Search of the European Enterprise*, Milà, Bocconi Univestiy, 30 de setembre-1 d'octubre de 2005.

Puig, N., Álvaro, A., y Castro, R., "European Challenges and Opportunities: The Role of Europe in the Internationalization of Spanish Firms", Presentació de comunicació, *XIV International Economic History Congress*, Session 17, Helsinki (Finlàndia), 21-25 d'agost de 2005.

Badia Miró, Marc

Badia Miró, M.; Rodríguez Valle, F., "Metodologia emprada i resultats obtinguts pel tractament en SIG de la cartografia cadastral històrica. El cas de Sant Sadurní d'Anoia.", Presentació comunicació, 1es Jornades d'història de la cartografia a l'Institut Cartogràfic de Catalunya. Cartografia cadastral a Espanya (segles XVIII-XX), Barcelona, 2005.

Carreras-Marín, A.; Badia-Miró, M., "Flujos comerciales hacia América Latina (1890 - 1930): una aproximación desde la geografía económica.", Presentació comunicació, *52º Congreso internacional de Americanistas*, Sevilla, 2006.

Yáñez Gallardo, C.; Badia-Miró, M., "Cuando América Latina sólo consumía automóviles de importación", Presentació comunicació, *52º Congreso internacional de Americanistas*, Sevilla, 2006.

Badia-Miró, M., "The ports of Northern-Chile, a mining history in a long-run perspective, 1880-2002", Presentació comunicació, *IEHC 2006. XIV International Economic History Congress. Session 58. Helsinki (FINLÀNDIA)*, 2006.

Carreras-Marín, A.; Badia-Miró, M., "Trading with the Caribbean: An Economic Geography of Coal, 1890-1930". Presentació comunicació. *IEHC 2006. XIV International Economic History Congress. Session 99. Helsinki (FINLÀNDIA)*, 2006.

Benaul Berenguer, Josep Maria

Benaul, J.M. i Sudrià, C., "Ahorro e industria. Burguesía industrial y política inversora de la Caja de Ahorros de Sabadell, 1859-1913", Contribució rellevant, *VIII Congreso de la Asociación Española de Historia Económica*, Universidad de Santiago, Santiago de Compostela, 13-16 de setembre de 2005.

Calvo Calvo, Àngel

Calvo Calvo, A., "Technological Transfer and Institutional Constraints in the Spanish Telephone 1924-1945", 33 Simposium ICOHTEC, Leicester, 2006.

Calvo Calvo, A., "Cambio tecnológico en la telefonía de Cataluña durante el monopolio de CTNE", IX TROBADA D'HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA I DE LA TÈCNICA, Girona, 2006, Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica.

Carbonell Esteller, Montserrat

Carbonell Esteller, M., "Tensiones de las familias en España y estrategias de intervención desde una perspectiva histórica", Conferència invitada, *Seminario Internacional. Familias: cambios y estratégicas*, 12-14 de Octubre de 2005. Universidad Nacional de Colombia, Bogotá (COLÒMBIA), 2005.

Carbonell Esteller, M., Participació comitè organitzador, *X Simposio de Historia Económica. Análisis de Redes en Historia Económica*, UAB-UB-UPF, Bellaterra (Barcelona), 2005.

Carbonell Esteller, M., "Redes y Bienestar", Presidència de sessió, *X Simposio de Historia Económica. Análisis de Redes en Historia Económica*, UAB-UB-UPF, Bellaterra (Barcelona), 2005.

Carbonell Esteller, M., "Les condicions de vida a l'Edat Moderna: de les velles lleis de pobres al 'gran transformació'", Conferència invitada, *Cinques Jornades sobre sistemes agraris. Organització social y poder local als Països Catalans. Condicions de vida l món rural*, Universitat de Lleida. Departament d'Història, Alguairó (Lleida), 2005.

Carbonell Esteller, M., "Microfinances and the Monte de Piedad in Spain", Presentació comunicació, *International Congress The bank of the poor. The credit upon pledge and the Monti di Pietà in the Mediterranean countries /15th-19th centuries*, 24-25 september, Nàpols (ITÀLIA), 2005.

Carbonell Esteller, M., "Instituciones de Microcrédito y economía social en los orígenes de la Cataluña Contemporánea", Presentació comunicació, *VIII Congreso de la Asociación Española de Historia Económica*, 13-16 septiembre, Universidad de Santiago, Santiago de Compostela, 2005.

Carbonell Esteller, M., "Microfinance and Poor Laws in urban Mediterranean context. The case of Barcelona in XIX century", Presentació comunicació, *European Social Science History Conference*, Sessió C-9-SOC05

'Microfinances, Poor Law and Urban Sustainability, 19th-20th centuries'. 22-25 march, Amsterdam (PAÏSOS BAIXOS), 2006.

Carbonell Esteller, M.; Avallone, Paola; Muzarelli, Maria Giuseppina, "A Bank for Poor. The Credit Upon pledge and 'Monti di Pietà' (XVth-XXth Centuries)". Session 66, Participació comitè organitzador, *XIV International Economic History Congress*, 21-25 August, Helsinki (FINLÀNDIA), 2006.

Carbonell Esteller, M., "The microfinancial network in XIX century Barcelona: the 'monte de piedad' between formal and informal sector", Presentació comunicació, *XIV International Economic History Congress*, Session 66, 21-25 August, Helsinki (FINLÀNDIA), 2006.

Carbonell Esteller, M., "Otros recursos aportados por las mujeres a las economías familiares y al bienestar de los hogares: microcréditos y ahorro en la Barcelona del siglo XIX", Presentació comunicació, *XIII Coloquio Internacional AEIHM*, Asociación Española de Historia de las Mujeres, 19-21 octubre, Barcelona, 2006.

Carbonell Esteller, M., "Microcrédito y economías alternativas: los montes de piedad en España", Ponència, *V Encuentro Interdisciplinar sobre la Historia de la Propiedad. Crédito y Garantía*, Universidad de Salamanca, Facultad de Derecho, 31 de mayo-2 de junio, Salamanca, 2006.

Carreras Marín, Anna

Carreras Marín, Ana, "Industrial textile trade before WWI: a story within European countries", Presentació de comunicació, *First Conference of the Research Training Network "Unifying the European Experience: Historical Lessons of Pan-European Development"*, Centre for Economic Policy Research, University of Warwick, (Regne Unit), 2005.

Carreras Marín, Ana, "Geographical Effects on the Accuracy of Bilateral Trade: 1913's Textiles", Presentació de comunicació, *The Berlin Colloquium-A workshop on Quantitative History*, University of Berlin, Berlin, 2005.

Carreras-Marín, A.; Badia-Miró, M., "Flujos comerciales hacia América Latina (1890 - 1930): una aproximación desde la geografía económica.", Presentació comunicació, *52º Congreso internacional de Americanistas*, Sevilla, 2006.

Carreras-Marín, A.; Badia-Miró, M., "Trading with the Caribbean: An Economic Geography of Coal, 1890-1930". Presentació comunicació. *IEHC 2006. XIV International Economic History Congress*. Session 99. Helsinki (FINLÀNDIA), 2006.

Feliu Montfort, Gaspar

Duran, M.; Feliu, M., "El comerç català amb l'illa de Rodes als primers anys del segle XVI", Presentació comunicació, *XVIII Congrés Internacional d'Història de la Corona d'Aragó* (València, 2004).

Fernández Pérez, Paloma

Fernández Pérez, P., Co-organitzadora, con Mary B. Rose de la Sessió 40, 'Innovation and Networks in Entrepreneurship', *XIV International Economic History Conference*, Helsinki (Finlàndia), 21-25 agosto 2006.

Fernández Pérez, P., Coordinadora amb Mary B. Rose de la website 'Innovation and Entrepreneurial Networks', forum virtual de discussió prèvia a la Sessió 40, 'Innovation and Networks in Entrepreneurship', *XIV International Economic History Conference*, Helsinki (Finlàndia), 21-25 agosto 2006.

Fernández Pérez, P., "A Kingdom of Small and Medium Entrepreneurship: An Approach to the Study of Iron and Steel Metal Transformation in Spain". Session 78: Systems of Small and Middle Size Enterprises in Latin America and Southern Europe (XIX-XX Centuries) (Cerruti, M, Barbero, M.I., Vidal, J., orgs.). Presentació de comunicació. *XIV International Economic History Conference*, Helsinki (Finlàndia), 21-25 agosto 2006.

Fernández Pérez, P., Presidència de la sessió "Dones empresàries independents", organitzada per la Dra. Àngels Solà dins del *XIII Coloquio Internacional AEIHM*, Facultat de Geografia i Història, Universitat de Barcelona, 21 d'octubre de 2006.

Gutiérrez Poch, Miquel

Gutiérrez-Poch, M., "Building the big, keeping the small. Business structure in the Spanish papermaking industry (1840-1936)", Presentació de comunicació. *IEHC 2006. XIV International Economic History Congress*. SESSION 40 Innovation and Networks in Entrepreneurship. Organisers: Mary B. Rose and Paloma Fernández Perez, Helsinki (FINLÀNDIA), 2006.

Herranz Loncán, Alfonso

Herranz Loncán, A., "The Regional Distribution of Spanish Transport Infrastructure (1860-1930)", Presentació comunicació, *VIII Congreso de la Asociación Española de Historia Económica*, Santiago de Compostela, 2005.

Herranz Loncán, A., "Las mejoras de transportes como factor de integración del mercado español (1800-1936)", Presentació comunicació, *VIII Congreso de la Asociación Española de Historia Económica*, Santiago de Compostela, 2005.

Herranz Loncán, A., "Infrastructure Investment and Spanish Economic Growth (1850-1935)", Presentació comunicació, *IV Workshop in Economic Geography*, Universitat Jaume I, Castelló de la Plana, 2006.

Herranz Loncán, A., "Infrastructure and Economic Growth in Spain, 1845-1935", *XIV International Economic History Congress* (Dissertation session), Helsinki, Finlàndia, 2006

Martínez Ruiz, Elena

Martínez Ruiz, E. i Martín Aceña, Pablo, Organitzadors de la Sessió Plenària A2: "La economía de la Guerra Civil (1936-1939)", *VIII Congreso de la Asociación Española de Historia Económica*, Santiago de Compostela, 13-16 de setembre de 2005.

Martínez Ruiz, E. "El sector exterior durante la Guerra Civil", *VIII Congreso de la Asociación Española de Historia Económica*, Santiago de Compostela, 13-16 de setembre de 2005.

Ramon Muñoz, Ramon

Ramon Muñoz, Ramon, "Export markets for Mediterranean products: the world olive oil trade, 1850-1938", Presentació comunicació, *XXV Encontro da Associação de Historia Económica e Social/25th Conference of the Portuguese Economic and Social History Association*, 18-19 novembre de 2005, Évora (PORTUGAL).

Ramon Muñoz, Ramon, "Concurrence et spécialisation sur le marché international de l'huile d'olive (1850-1938): une perspective à long terme", Presentació comunicació, *Colloque international: L'olivier et l'identité des pays de l'Europe Méditerranéenne: de l'arbre à l'huile*, Université Paul-Valéry-Montpellier III. Montpellier, 17-18 Mars 2006.

Sánchez Sánchez, Esther

Sánchez Sánchez, Esther M., "La España de 1959 en la prensa francesa: cambio económico, ¿cambio de imagen?", Presentació de comunicació, Coloquio internacional *¿Verdades cansadas? Fabricación y empleo de estereotipos sobre el mundo hispánico en Europa*, Cergy-Pontoise (França), 2005.

Sánchez Sánchez, Esther M., "Redes empresariales francesas en la España franquista: El Conseil National du Patronat Français, 1946-1966", *Análisis de Redes en Historia Económica (X Simposio de Historia Económica)*, Barcelona, 2005.

Sánchez Sánchez, Esther M., "Redes empresariales francesas en la España franquista: El Conseil National du Patronat Français, 1946-1966", *VIII Congreso de la Asociación Española de Historia Económica*, Galicia, 2005.

Sánchez Suárez, Álex

Raveaux, Oliver et Sánchez, Álex, "Innovations techniques, territoires et dynamiques industrielles: l'exemple de la Catalogne et de la filature de coton (1772-1885)", Presentació comunicació, Sessió prèvia a la sessió n. 28 *The Territorial Dynamics of Industrialization. International Economic History Congress*, Neuchatel (Suïssa), 2005.

Sánchez Suárez, Àlex

Raveaux, Olivier i Sánchez, Àlex, "Innovation techniques, territoires et dynamiques industrielles: l'exemple de la Catalogne et de la filature de coton (1772-1885)", Presentació de comunicació. *IEHC 2006. XIV International Economic History Congress. SESSION 40 Innovation and Networks in Entrepreneurship*. Organisers: Mary B. Rose and Paloma Fernández Perez, Helsinki (FINLÀNDIA), 2006.

Sudrià Triay, Carles

Benaul, J.M. i Sudrià, C., "Ahorro e industria. Burguesía industrial y política inversora de la Caja de Ahorros de Sabadell, 1859-1913", Contribució rellevant, *VIII Congreso de la Asociación Española de Historia Económica*, Universidad de Santiago, Santiago de Compostela, 13-16 de setembre de 2005.

Tello Aragay, Enric

Cussó, X.; Garrabou, R.; Tello, E., "Energy balance, land use and social metabolism in the agrarian system of Catalonia (Spain, 1860-2000)", comunicació a la sessió D (Social Metabolism: The changing relation of energy, land and materials flows), *Third Internacional Conference of the European Society for Environmental History (ESEH): History and Sustainability*, Florencia, 2005.

Cussó, X.; Garrabou, R.; Tello, E., "balances energéticos y transformaciones de uso del suelo en la agricultura catalana (el ejemplo de la comarca del Vallès, 1860-2000", Comunicació al Taller 4. La transformación de los paisajes agrarios de la Península Ibérica. Una visión a largo plazo, *XI Congreso de Historia Agraria de la Sociedad Española de Historia Agraria (SEHA)*, Aguilar de Campoo, 2005.

Tello, E., "The Ecology and Economic History of Pre-industrial and Industrializing Societies", ponent, *Proposals for the Study of European pre-industrial economics: state of the art and proposals* (Department of History And Civilization, European University Institute), Fiesole (Florencia), 2005.

Cussó, X.; Garrabou, R. y Tello, E., "Una interpretació a llarg termini dels canvis d'usos del sòl a cinc municipis del Vallès central i oriental, entre 1850 i l'actualitat, des del punt de vista del canvi del model energètic del sistema agrari", ponència, *Història de la cartografia cadastral a Espanya*. Jornades d'història de la cartografia a l'Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, 2005.

Tello, Enric, "L'anàlisi de les condicions de vida al món rural: una proposta metodològica", conferència inaugural invitada, *Cinques Jornades sobre sistemes agraris, organització social i poder local. Condicions de vida al món rural*, Alguaire (Lleida), 2005.

Tello, E.; Garrabou, R., "Les arrels històriques de l'abandonament de terrasses de conreu. Alguns exemples del Vallès (1850-2000), i unes reflexions generals", ponent, *Les terrasses de conreu*. II Seminari de la Xarxa Temàtica d'Història Ambiental i Paisatges Culturals (SERP-UB, IJA, CSIC), Vilafranca del Penedès, 2005.

Roca, J.; Puig, I. y Tello, E., "Fiscalitat Ambiental: situació i propostes per a Catalunya", organitzadors i autors de l'informe presentat i sotmès a debat a la jornada, *Fiscalitat Ambiental: situació i propostes per a Catalunya*, Barcelona, 2005

Tello, E.; Garrabou, R.; Olarieta, J. R.; Cussó, X., "From integration to abandonment. Forest management in the Mediterranean agro-ecosystems before and after the 'green revolution' (The Vallès County, Catalonia, Spain, 1860-1999)", comunicació, *Cultural Heritage and Sustainable Forest Management: the role of traditional knowledge* (IUFRO y ESEH, con el patrocinio de UNESCO, FAO y Ministerial Conference for the Protection of Forest in Europe), Florència, 2006.

Garrabou, R.; Tello, E. y Cussó, X., "Ecological and Socio-economic functioning of the Mediterranean agrarian systems in the middle of the nineteenth century: a Catalan case study (the Vallès county, 1850-70)", ponent, *Agrosystems and Labour Relations in European Rural Societies (Middle Ages-20th Century)*, E. Landsteiner, E. coord., COST A35 Programme for the Study of European Rural Societies de la UE, Retz (Àustria), 2006.

Garrabou, R.; Tello, E. y Cussó, X., "Between specialization and globalization. The marketing of agrarian products and its environmental impacts seen from a historical perspective: the province of Barcelona in the mid-nineteenth century", ponent, *The impact of markets in the management of the rural land*, G. Béaur coord., COST A35 Programme for the Study of European Rural Societies de la UE (Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de la Universidad de Zaragoza), Zaragoza, 2006.

Tello, E., "La evolución histórica de los paisajes mediterráneos: algunos ejemplos y propuestas para su estudio (1853-2004)", conferenciant, *III Coloquio de Historia del Pensamiento Geográfico* (Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona), Barcelona, 2006.

Tirado Fabregat, Daniel A.

Tirado, D., "La industria y las regiones españolas en perspectiva histórica", Presentació comunicació, Seminario Economía y Territorio. Universidad Internacional Menéndez y Pelayo, Pirineos. Formigal (Huesca).

Tirado, D. A., "The determinants of regional economic inequality in Spain in the 20th century. Who is right: Sachs or Krugman?", Conferència invitada, IV Workshop de Geografía Económica. Universitat Jaume I-Castelló de la Plana, 16 de junio de 2006. Castelló de la Plana.

Yáñez Gallardo, César R.

Yáñez Gallardo, C.; Badia-Miró, M., "Cuando América Latina sólo consumía automóviles de importación", Presentació comunicació, *52º Congreso internacional de Americanistas*, Sevilla, 2006.

Yáñez, César; Rubio, Mar i Carreras, Albert, "Economic modernisation in Latin America and the Caribbean between 1890-1925: A view from the energy consumption", *LACEA Annual Meeting*, Ciudad de México, 2-4 de novembre de 2006.

Yáñez, César; Rubio, Mar i Carreras, Albert, "Economic modernisation in Latin America and the Caribbean between 1890-1925: A view from the energy

consumption", *XIV International Economic History Congress in Helsinki*, 21-25 agost de 2006.

Yáñez Gallardo, C.; Badia-Miró, M., "Economic modernisation in Latin America and the Caribbean between 1890-1925: A view from the energy consumption", *Annual Mitting of Cliometric Asociation*, Bingamthom, New York, 2-4 de juny de 2006.

CURSOS, CONFERÈNCIES I SEMINARIS

Carbonell Esteller, Montserrat

Juventud, pobreza y políticas sociales en el Antiguo Régimen, Seminario *Historia Social de la Población*. Facultad de Humanidades de Albacete. Jóvenes y ciclo de vida en la España moderna. 28 y 29 de noviembre de 2005.

Dones, treballs i economies familiars al setcents, Barcelona, 28/02/2006, Institut Universitari d'Història Jaume Vicens Vives-UPF.

Carreras Marín, Anna

Carreras Marín, Ana, *The nature of intraindustrial trade: textile international markets before WWI*, Seminaire d'Histoire Economique de Sciences Po-OFCE: Convergences en Histoire Économique, Observatoire Français des Conjonctures Économiques (OFCE) et Institut d'Études Politiques de París, Sciences-Po, París, 2006.

Fernández Pérez, Paloma

Small and Medium Enterprises and Innovation. The Case of Catalan Metal Firms in the 20th century: A First Approach, París (França), Colloque *Les PME dans les Sociétés européennes de 1880 à nos jours. Pouvoirs, Représentation, Action*. Amphithéâtre Louis Liard-Université de Paris 1-Sorbonne, París, 20-21 de gener 2006.

Uncovering the Bottom of the Iceberg. Family Firms and Innovation in the History of Spanish Metal Manufacturing: The Cases of Moreda, Roca, Rivièra, Quijano and CELSA, 01/02/2006, Seminario Universidad Complutense de Madrid.

La empresa familiar, 10/03/2006, Seminario de Doctorado en Administración y Dirección de Empresas. Universidad Pablo de Olavide, Sevilla. 4 horas y media de duración.

Herranz Loncán, Alfonso

"Did Spain Gain So Much from the Railroads? The Contribution of Railroad Technology to Spanish Economic Growth (1848-1914)", Berkeley, (EUA), 13/02/2006, Economic History Seminar Series, UC-Berkeley.

"Did Spain Gain So Much from the Railroads? The Contribution of Railroad Technology to Spanish Economic Growth (1848-1914)", Oxford (REGNE UNIT), 31/05/2006, Economic and Social History Workshop. Nuffield College. University of Oxford.

Planas Maresma, Jordi

"Qui eren els primers catalanistes a la nostra comarca?", conferència amb motiu de la Diada Nacional de Catalunya, Ajuntament de Lliçà de Vall, 11 de setembre de 2005.

"De l'agricultura tradicional a l'agricultura moderna", conferència dintre del cicle *Entorns*, Ajuntament de les Franqueses del Vallès, 7 de novembre de 2005.

"La vinya al Vallès: una perspectiva històrica", conferència inaugural de les *IX Jornades de Tardor 'El món del vi i el cava al Baix Vallès'*, Centre d'Estudis Molletans, Mollet del Vallès, 20 d'octubre de 2006.

Pascual Domènech, Pere

"Els orígens dels Ateneus Obrers a Catalunya: el cas de l'Ateneu Igualadí", Igualada, 2005, Inauguració de les reformes de l'Ateneu Igualadí.

"El ferrocarril en el desenvolupament econòmic de la Catalunya del segle XIX", Terrassa, *150 Anys de Ferrocarril de Terrassa, 1856-2006*, dins dels actes de la 'Fira Modernista de Terrassa', 13 i 14 de maig de 2006.

"El ferrocarril com a factor de desenvolupament econòmic i social", *L'obstinació d'avançar. 125 anys de ferrocarril a Vilanova i la Geltrú*, Vilanova i la Geltrú, 2006.

Sánchez Sánchez, Esther

"La España de la estabilización y el desarrollo en perspectiva francesa", Seminario de Historia Contemporánea del CSIC, Madrid, 2004.

"Emigrantes de 'cuello blanco'. La formación de cuadros españoles en Francia, 1959-1975". Seminari de Doctorat (nivell maîtrise i DEA), *Mobilités spatiales et droits des migrants (XIXe-XXe siècles). Perspectives comparées*, UFR Études Interculturelles de Langues Appliquées, Centre d'Études et Recherches Inter-européennes, Université de Paris VII-Denis Diderot, París, 2004.

"Les relations entre l'Espagne franquiste et la France gaullienne, 1958-1969", Seminari del Centre d'Histoire de Sciences Po, FNSP, París, 2005.

"Saint Gobain en España, de 1905 a la actualidad", Seminari d'Història Econòmica del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona, 2005.

Tirado Fabregat, Daniel A.

"Els sectors econòmics a Catalunya", Morella (Castelló de la Plana), 28/09/2006. *II Escola d'Estudis Econòmics Euroregió de l'Arc Mediterrani*. Institut d'Economia i Empresa-Ignasi de Villalonga.

Valls Junyent, Francesc

Valls Junyent, Francesc, "La indústria dels vins escumosos al llarg del segle XX. De la substitució d'importacions a la conquesta del mercat internacional", Conferència invitada, *IX Jornades de Tardor. 'El món del vi i el cava al Baix Vallès'*. Centre d'Estudis Molletans. 21 d'octubre de 2006.

Vannini, Alessandra

"Dirigismo económico en Italia y España: desde el IRI de Mussolini al INI de Franco (1933-1948)", Seminari del Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica (CEFID), Universitat Autònoma de Barcelona, 2006.

DOCÈNCIA IMPARTIDA PELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT

CURS 2005-2006

ÁLVARO MOYA, ADORACIÓN

1. Història Econòmica d'Espanya. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.

ANTOLÍN FARGAS, FRANCESCA

1. Història de l'Activitat Empresarial. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.

2. Cultura, política i institucions en el desenvolupament econòmic. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.

ARGEMÍ D'ABADAL, LLUÍS

1. Història del Pensament Econòmic. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.

2. Temes de Pensament Econòmic. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.

BADIA MIRÓ, MARC

1. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.

BENAU BERENGUER, JOSEP M.

1. Història Econòmica d'Espanya. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.

2. Història Econòmica de l'Empresa. Assignatura de Lliure Elecció. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.

3. Història Econòmica de l'Empresa. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.

CALVO CALVO, ANGEL

1. Història Econòmica. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.

CARBONELL ESTELLER, MONTSERRAT

1. Història Política i Social Contemporània. Llicenciatura de Sociologia de la Facultat d'Econòmiques.
  2. Història Política i Social Contemporània. Diplomatura en Gestió i Administració Públiques de la Facultat de Dret.
  3. Pobresa i desigualtat a l'era de la globalització. Assignatura de Lliure Elecció.
-

CARRERAS MARÍN, ANNA

1. Història Econòmica. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.
-

CASTAÑEDA PEIRÓN, LLUIS

1. Història Social i Política Contemporània. Diplomatura de Relacions Laborals a l'Escola de Relacions Laborals.
  2. Història Social i Política Contemporània. Llicenciatura en Ciències Polítiques.
-

CATALAN VIDAL, JORDI

1. Història Econòmica Mundial del Segle XX. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
  2. La industrialització en perspectiva comparada. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.
-

COLOMÉ FERRER, JOSEP

1. Història Econòmica. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.
-

DURAN PUJOL, MONTSERRAT

1. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
-

ELU TERÁN, ALEXANDER

1. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.
-

ESPUELAS BARROSO, SERGIO

1. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.
2. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.

FELIU MONTFORT, GASPAR

1. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
  2. Història Econòmica de Catalunya. Llicenciatura d'Economia de la Facultat d'Econòmiques.
  3. L'Europa pre-industrial, Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.
-

FERNÁNDEZ PÉREZ, PALOMA

1. Història Econòmica. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.
  2. Història de l'Activitat Empresarial. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.
-

GUILERA RAFECAS, JORDI

1. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.
-

GUTIÉRREZ POCH, MIQUEL

1. Història Econòmica d'Espanya. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.
  2. Història Econòmica d'Espanya. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.
-

HERRANZ LONCÁN, ALFONSO

1. Història Social i Política Contemporània. Diplomatura de Relacions Laborals a l'Escola de Relacions Laborals.
  2. Pobresa i desigualtat a l'era de la globalització. Assignatura de Lliure Elecció.
-

MARTÍNEZ GALARRAGA, JULIO

1. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
-

MARTÍNEZ RUIZ, ELENA

1. Història Social i Política Contemporània. Diplomatura de Relacions Laborals a l'Escola de Relacions Laborals.
-

PASCUAL DOMÈNECH, PERE

1. Història Econòmica de Catalunya. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
2. Història Econòmica d'Espanya. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.

PASCUAL ESCUTIA, JORDI

1. Història de les Doctrines Econòmiques. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.

PLANAS MARESMA, JORDI

1. Història Econòmica. Diplomatura en Ciències Empresarials de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials.

2. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Economia de la Facultat de Ciències Econòmiques.

PRAT SABARTÉS, MARC

1. Història Econòmica d'Espanya. Llicenciatura en Economia de la Facultat de Ciències Econòmiques.

RAMON MUÑOZ, RAMON

1. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.

SÁNCHEZ SÁNCHEZ, ESTHER

1. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.

2. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.

3. Història Política i Social Contemporània. Llicenciatura en Sociologia de la Facultat d'Econòmiques.

SÁNCHEZ SUÁREZ, ALEJANDRO

1. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.

2. Història Social i Política Contemporània. Llicenciatura en Ciències Polítiques.

3. Història Econòmica de l'Empresa. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.

SOLÉ DEL BARRIO, ANNA

1. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.

SOTO COMPANYY, RICARD

1. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.

2. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.

SUDRIÀ TRIAY, CARLES

1. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.
  2. Història Econòmica Mundial del Segle XX. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
  3. Mètode i anàlisi en Història Econòmica-I: pautes del creixement econòmic. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.
-

TELLO ARAGAY, ENRIC

1. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
  2. Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat d'Econòmiques.
  3. Economia, Ecologia i Societat, juntament amb Joandomènec Ros (Departament d'Ecologia) i Jordi Roca (Departament de Teoria Econòmica). Assignatura de Lliure Elecció. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
  4. Mètode i anàlisi en Història Econòmica-I: pautes del creixement econòmic. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.
  5. Mètode i anàlisi en Història Econòmica-II: recursos natural i canvi tècnic. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.
-

TIRADO FABREGAT, DANIEL A.

1. Història Econòmica d'Espanya. Llicenciatura d'Economia de la Facultat d'Econòmiques.
  2. Pobresa i desigualtat a l'era de la globalització. Assignatura de Lliure Elecció.
  3. Globalització i desigualtat (segles XIX-XX). Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.
  4. Principis d'Economia. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.
-

VALLS JUNYENT, FRANCESC

1. Història Social i Política Contemporània. Llicenciatura en Ciències Polítiques.
  2. Història Social i Política Contemporània. Llicenciatura en Sociologia.
-

VANNINI, ALESSANDRA

1. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica Mundial. Llicenciatura en Economia de la Facultat d'Econòmiques.
-

VÁZQUEZ SAAVEDRA, DANIEL

1. Ajudant de l'assignatura Història Econòmica Mundial. Llicenciatura d'Economia a la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales.

YÁÑEZ GALLARDO, CÉSAR

- 1.** Història Econòmica. Diplomatura en Ciències Empresarials de l' Escola Universitària d'Estudis Empresarials.
  - 2.** Història Econòmica d'Amèrica Llatina. Diplomatura en Ciències Empresarials de l' Escola Universitària d'Estudis Empresarials.
  - 3.** Desenvolupament d'Amèrica Llatina. Doctorat en Història i Institucions Econòmiques.
-

PROJECTES D'INNOVACIÓ DOCENT

Projecte per Millorar la Qualitat Docent
Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca
2004-2006

Innovació docent en Història Econòmica

Responsable: Dr. Jordi Catalan i Vidal

Integrants del grup: Dr. Josep M. Benaul Berenguer, Dra. Paloma Fernández Pérez, Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Alfonso Herranz Loncán, Dr. Pere Pascual Domènech, Prof. Marc Prat Sabartés, Dr. Carles Sudrià i Triay i Dr. Daniel A. Tirado Fabregat

---

PROGRAMA DE DOCTORAT

El Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona i el Departament d'Economia i Història Econòmica de la Universitat Autònoma de Barcelona disposen d'un Programa Interuniversitari de Tercer Cicle d'Història i Institucions Econòmiques. El programa està especialment dissenyat per a oferir formació superior en economia i en història econòmica.

Aquest programa interuniversitari funciona des de 1991. Actualment es regeix per la normativa general (RD 788/1998 de 30 d'abril) i pel Conveni de Programa de Doctorat Interuniversitari en Història Econòmica signat pels rectors de les Universitats de Barcelona i Autònoma de Barcelona amb data de 15 d'octubre de 1999.

Diferents convocatòries d'aquest programa han obtingut finançament de la Secretaria d'Estat d'Educació i Universitats, del Ministerio d'Educació i Ciència, així com diverses ajuts de la Generalitat de Catalunya. El programa ha rebut un ajut ADQUA del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya a la convocatòria de 2003 (DOGC, 3854-31/03/2003). També ha rebut la validació de la menció de qualitat (referència 2003-00370) amb una puntuació de **81,9** sobre cent per part de l'ANECA.

Director

Dr. Jordi Catalan Vidal

Coordinador

Dr. Josep Maria Benaül Berenguer

Professors participants en el programa de doctorat

Dr. Jordi Nadal Oller

Dr. Lluís Argemí D'Abadal

Dr. Carles Sudrià Triay

Dr. Cesar Yáñez Gallardo

Dr. Daniel Tirado Fabregat

Dr. Jordi Catalan Vidal

Dr. Pere Pascual Domènech
Dra. Montserrat Duran Pujol
Dr. Ricard Soto Company
Dr. Alfonso Herranz Loncán

Dr. Gaspar Feliu Monfort
Dr. Alejandro Sánchez Suárez
Dr. Enric Tello Aragay
Dr. Josep Maria Benaul Berenguer

El curs 2005-2006 s'han impartit les següents assignatures:

La industrialització en perspectiva comparada

Dr. Jordi Catalan Vidal

Cultura, política i institucions en el desenvolupament econòmic

Dra. Francesca Antolín Fargas

Principis d'Economia

Dr. Daniel Tirado Fabregat

Temes de Pensament Econòmic

Dr. Lluís Argemí D'Abadal

Globalització i desigualtat (segles XIX i XX)

Dr. Daniel Tirado Fabregat

Mètode i anàlisi en Història Econòmica-I: pautes del creixement econòmic

Dr. Carles Sudrià Triay-Dr. Enric Tello Aragay

Mètode i anàlisi en Història Econòmica-II: recursos naturals i canvi tècnic

Dr. Enric Tello Aragay

Història econòmica de l'empresa

Dr. Josep M. Benaul Berenguer-Dr. Alejandro Sánchez

L'economia llatinoamericana en perspectiva històrica

Dr. César Yáñez Gallardo

PROFESSORS CONVIDATS AL PROGRAMA INTERUNIVERSITARI DE DOCTORAT EN HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

Professor convidat al Programa (ajuts de mobilitat de professors del MEC)
André A. Hofman, Director del Centro de Proyecciones Económicas, División
de Proyecciones y Estadísticas Económicas, CEPAL (Naciones Unidas),
Santiago de Chile.
12-15 de juny de 2006.

TESIS DOCTORALS LLEGIDES

El 16 de gener es va defensar la tesi doctoral de Yolanda Blasco Martel, ***La modernización de las finanzas catalanas. El Banco de Barcelona, 1844-1856***, dirigida pel Dr. Carles Sudrià Triay. President: Gabriel Tortella. Vocals: Jaime Reis, Pedro Tedde de Lorca, Josep M. Fradera y Pere Pascual.

El 24 de març de 2006 es va defensar la tesi doctoral de Gabriel Oddone Paris, ***El largo declive económico de Uruguay durante el siglo XX***, dirigida pel Dr. Carles Sudrià Triay . President: Jordi Maluquer de Motes. Vocals: Luis Bértola, Omar Licandro, Albert Carreras y Daniel Tirado.

El 23 de juny de 2006, a l'Institut Universitari Europeu (Florència), es va defensar la tesi de Marc Prat Sabartés, ***Fabricantes, comerciantes y banqueros. Las estructuras comerciales de la industria algodonera catalana en el mercado español (1840-1936)***, dirigida pel Dr. Jaime Reis. Vocals: Giovanni Federico, Jaime Reis, Roberto Romano i Carles Sudrià

TREBALLS DE RECERCA LLEGITS

PROGRAMA DE DOCTORAT EN HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

Treballs de recerca presentats per l'obtenció del Diploma d'Estudis
Avançats, corresponents als estudiants del bienni 2004-2006

Defensats a la Universitat de Barcelona del 26 de setembre al 2 d'octubre de 2006

Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet

De ensambladores a fabricantes. Historia económica de FASA (1951-1965)

Jordi Catalan, director.

Comissió avaluadora: Jordi Nadal (emèrit UB), Jordi Catalan (UB), Esteve
Deu (UAB).

Jordi Guilera Rafecas

Evolució de les desigualtats econòmiques a Espanya (1850-1964)

Alfonso Herranz, director.

Comissió avaluadora: Roser Nicolau (UAB), Daniel Tirado (UB), Alfonso
Herranz (UB).

José Jofré González

*Patrones de consumo aparente de energías modernas en América Latina,
1890-2003*

César Yáñez, director.

Comissió avaluadora: Albert Carreras (UPF), Alfonso Herranz (UB), César
Yáñez (UB).

Carolina Román Ramos

*Importación de bienes de consumo duradero y crecimiento económico en
América Latina (1890-1913)*

Alfonso Herranz, director.

Comissió avaluadora: David Pujolar (UAB), Mar Rubio (UPF), Alfonso
Herranz (UB).

Anna Solé del Barrio

L'èxit del capitalisme familiar. El cas d'Uriach i l'arrencada d'una indústria farmacéutica moderna (1891-1975)

Jordi Catalan, director.

Comissió avaluadora: Jordi Maluquer de Motes (UAB), Josep M. Benaul (UB), Jordi Catalan (UB).

CURS D'INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA

Cursos de Transició Batxillerat- UB Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales SIAE-GOU

Coordinador

Ramon Ramon Muñoz

El curs d' *Introducció a la Història* ha tingut un objectiu ben concret: posar un conjunt de coneixements i eines bàsiques en història, especialment mundial i contemporània, a la disposició dels estudiants que havien d'iniciar els estudis a la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales. L'estudi dels mecanismes del desenvolupament econòmic, que és un dels aspectes centrals en l'assignatura d'*Història Econòmica Mundial*, comporta analitzar les interrelacions entre factors socials, polítics i econòmics. És per això que resulta indispensable tenir uns coneixements previs suficients d'història mundial. Desgraciadament, i com l'experiència docent demostra, no sempre és així. Les confusions cronològiques o la manca de coneixement dels principals esdeveniments polítics i socials acostumen a estar presents entre un nombre relativament elevat d'alumnes. I aquestes mancances acaben dificultant l'aprenentatge dels continguts de les assignatures d'història econòmica impartides pel Departament d'Història i Institucions Econòmiques i, a la fi, representen un seriós obstacle en la seva superació. D'aquesta manera, el curs d'*Introducció a la Història* pretén que, en acabar les sessions corresponents, els estudiants que hi han participat coneguin els principals esdeveniments polítics i socials de la història mundial, moderna i, sobretot, contemporània; disposin d'un marc cronològic i geogràfic que permeti situar els principals esdeveniments econòmics; i, finalment, que estiguin en condicions d'entendre i sistematitzar correctament textos en història econòmica.

Professors (curs 2004-2006)

Marc Badia Miró

Daniel Vázquez Saavedra

GRUPS DE RECERCA

La recerca sempre ha estat un àmbit privilegiat en el Departament d'Història i Institucions Econòmiques. Com a conseqüència, els seus membres han desenvolupat una intensa activitat investigadora a l'entorn de tres grans àrees temàtiques: la història industrial i de l'empresa, l'economia pre-industrial i agrària i, finalment, la història del pensament econòmic.

GRUP DE RECERCA D' HISTÒRIA INDUSTRIAL I DE L' EMPRESA

(Consolidat de la Generalitat de Catalunya, 1995 SGR 209; 1998 SGR 00035; 2000 SGR 00009; 2001 SGR00028, 2005 SGR00854; Reconegut per la Divisió II, categoria A; Cap de les Xarxes Temàtiques 1999 XT 00040, 2001 XT 00024, 2003 XT 00056: 'Història Industrial i de l'Empresa'; amb les Universitats Pompeu Fabra, Autònoma de Barcelona, Màlaga i Santiago del Compostela)

Investigador responsable

Dr. Carles Sudrià i Triay

Membres de l'equip

Carles Sudrià Triay
Jordi Catalan Vidal
Francesca Antolín Fargas
Pere Pascual Domènech
Josep Maria Benaül Berenguer
Daniel Tirado Fabregat
Alejandro Sánchez Suárez
Montserrat Carbonell Esteller
Angel Calvo Calvo
Paloma Fernández Fernández
Lluís Castañeda Peirón
Francesc Valls Junyent
Alfonso Herranz Loncán
Miquel Gutiérrez Poch
Ramon Ramon Muñoz
Marc Prat Sabartés
Alex Elu Terán
Daniel Vázquez Saavedra
Marc Badia Miró
Sergio Espuelas Barroso
Anna Solé del Barrio
Alessandra Vannini
Julio Martínez Galarraga
Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet
Jordi Guilera Rafecas
Raimon Soler Becerro
Yolanda Blasco Martel
Pilar Nogués Marco
Laura Calosci
Rafael Alcalde Ceravalls
Celia Lozano López de Medrano

Antecedents, objectius a assolir i línies de recerca

El Grup de Recerca d'Història Industrial i de la Empresa té com a principals objectius tant el desenvolupament com la difusió de la investigació de la Història Industrial i de l'Empresa. En particular, centra el seu treball en l'anàlisi del període contemporani (s. XIX i XX) i l'estudi de la economia catalana i espanyola, contemplades des d'una perspectiva comparada, on l'àmbit de la indústria i de l'empresa europea ens serveixen de marc de referència.

PROJECTES PÚBLICS FINANÇATS PEL MINISTERI DE CIÈNCIA I TECNOLOGIA I PEL MINISTERI D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA EN CONVOCATÒRIES COMPETITIVES

Control interno y externo de la empresa. Una perspectiva històrica
CICYT (BEC2002-03890)
2002-2005

Investigador principal: Dra. Francesca Antolín Fargas

La creación de la ventaja comparativa: España en la historia industrial de Europa, 1826-2001
CICYT (BEC2002-00423)
2002-2005

Investigador principal: Dr. Jordi Catalan i Vidal

Revoluciones tecnológicas y crecimiento económico en España, 1785-1985: Un enfoque de historia industrial
SEJ2005 – 02498 / ECON

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación.
Investigador principal: Dr. Jordi Catalan Vidal

Instituciones, Mercado y Crecimiento Económico. Redes Empresariales e Industrias de Red en España (siglos XIX-XX)
SEJ2005-02788/ECON

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación.
Investigador principal: Dra. Paloma Fernández Pérez

Industrialización y estrategias empresariales en España, 1780-1936
CICYT (BEC2002-01113)
2002-2005
Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

El sistema financiero en el desarrollo económico de España (1814-1874). La financiación del sector privado
SEJ 2005 – 02869 / ECON
Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación
Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

El impacto exterior de las revistas españolas de Economía: un análisis comparado con los casos francés, alemán e italiano
Ministerio de Educación y Ciencia EA 2005-0162
2005- 2005
Investigador principal: Dr. Daniel A. Tirado Fabregat

L'impacte del nacionalisme econòmic espanyol sobre el desenvolupament econòmic de Catalunya i el País Valencià: Revisant la tesi de Romà Perpinyà
Generalitat de Catalunya, Conselleria de Presidència, I87/2005
2005- 2005
Investigadors principals: Dr. Daniel A. Tirado Fabregat, Dra. Elisenda Paluzie i Hernandez i Dr. Jordi Pons Novell

---

PROJECTES PÚBLICS FINANÇATS PER LA GENERALITAT EN CONVOCATORIES COMPETITIVES

Història Industrial i de l'Empresa
Comissionat per a Universitats i Recerca
Projectes de recerca per potenciar els grups de recerca consolidats
2000SGR00009
2000 - 2002
Investigador principal: Dr. Carles Sudria Triay

Història Industrial i de l'Empresa
Comissionat per a Universitats i Recerca
Projectes de recerca per potenciar els grups de recerca consolidats
2001SGR00028
2002-2005
Investigador principal: Dr. Carles Sudria Triay

Història Industrial i de l'Empresa
Comissionat per a Universitats i Recerca
Projectes de recerca per potenciar els grups de recerca consolidats
2005SGR 00854
2005-2008
Investigador principal: Dr. Carles Sudria Triay

Història Industrial i de l'Empresa
Comissionat per a Universitats i Recerca
Creació de Xarxes Temàtiques
2001XT00024
2001-2003
Investigador principal: Dr. Carles Sudria Triay

Història Industrial i de l'Empresa
Comissionat per a Universitats i Recerca
Creació de Xarxes Temàtiques
2003XT00056
2003-2004
Investigador principal: Dr. Carles Sudria Triay

Geografia Econòmica
Comissionat per a Universitats i Recerca
Creació de Xarxes Temàtiques
2003XT-00043
2003-2004
Participació: Dr. Daniel A. Tirado Fabregat

CONVENIS

La Farga Lacambra (1808-2000). Un estudi socio-econòmic

La Farga Lacambra

2001-2003

Investigador principal: Jordi Nadal Oller

Historia industrial de Galicia. Una síntesis (libro y exposición)

Fundación Pedro Barrié de la Maza

2002-2004

Investigador principal: Jordi Nadal Oller

Atlas de la Industrialización de España, 1750-2000

Ministerio de Industria y Energía-Fundación BBVA

1998-2003

Investigadors principals: Dr. Jordi Nadal Oller, Dr. Carles Sudrià Triay i Dr. J.M. Benaul Berenguer

---

Intervención y regulación del mercado eléctrico español en el periodo 1939-1973.

Comisión del Sistema Eléctrico Nacional y la Universidad Complutense de Madrid.

1997-2001

Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

Innovación y empresa en Europa: claves de competitividad internacional

Fundación BBVA

2004-2005

Investigadora principal: Paloma Fernández

La Caixa d'Estalvis de Sabadell, 1859-2000

Caixa d'Estalvis de Sabadell

2000-2002

Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

GRUP DE RECERCA SOBRE ECONOMIES PRE-INDUSTRIALS I ASPECTES AGRARIS DE LES ECONOMIES INDUSTRIALS

(Reconegut per la Divisió II, categoria B)

Investigador responsable

Dr. Gaspar Feliu Montfort

Membres de l'Equip

Dr. Enric Tello Aragay
Dra. Montserrat Carbonell Esteller
Dr. Josep Colomé Ferrer
Dra. Montserrat Duran Pujol
Dr. Jordi Planas Maresma
Dr. Ricard Soto Company

Antecedents i objectius a assolir i línies de recerca

El Grup de Recerca "Economies pre-industrials i aspectes agraris de les economies industrials" fou creat amb la finalitat de coordinar diferents iniciatives i treballs en curs dins del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona, molts d'ells relacionats amb grups de treball en altres departaments o universitats. El nexa comú és l'estudi de les economies pre-industrials, concepte que aplega el llarg període que va del segle IX al segle XIX.

**PROJECTES PÚBLICS FINANÇATS PEL MINISTERI DE CIÈNCIA I
TECNOLOGIA I PEL MINISTERI D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA EN
CONVOCATÒRIES COMPETITIVES**

*El trabajo agrario y la inversión en capital-tierra en la formación de los
paisajes agrarios mediterráneos noroccidentales: una perspectiva
comparativa a largo plazo (s. XI-XX)*

Secretaría de Estado de Universidades e Investigación
Programa Nacional de Promoción General del Conocimiento
BXX2000-0534-02
2001-2003

Investigador principal: Dr. Enric Tello Aragay

---

*Requerimientos y disponibilidades territoriales: cambios económicos en el
uso del suelo y evolución histórica de los paisajes agrarios mediterráneos.*

Ministerio de Ciencia y Tecnología
Programa Nacional de Socioeconomía
SEC2003-08449-C04-03
2003-2006

Investigador principal: Dr. Enric Tello Aragay

CONVENIS

Microfinances i gènere : una perspectiva històrica

Institut Català de les Dones

U-50/05

2005

Investigadora principal: Dra. Montserrat Carbonell i Esteller

---

Economies pre-industrials i aspectes agraris de les economies industrials

Universitat de Barcelona

Ajuts a la Recerca

2002-2004

Investigador principal: Dr. Gaspar Feliu Monfort

---

*Els pergamins dels comtes de Barcelona de Ramon Borrell a Ramon
Berenguer III*

Fundació Noguera

Ajuts a la Recerca

2002-2005

Investigador Principal: Dr. Gaspar Feliu Monfort i Dr. J.M. Salrach

---

GRUP DE RECERCA D' HISTÒRIA DEL PENSAMENT ECONÒMIC

(Reconegut per la Divisió II, Categoria Especial)

Investigador responsable

Dr. Lluís Argemí d'Ababal

Membres de l'Equip

Dr. Jordi Pascual Escutia
Sr. Javier San Julián Arrupe

Antecedents, objectius a assolir i línies de recerca

Aquest Grup de Recerca va començar a treballar com a tal fa més de deu anys, amb una recerca sobre la difusió de la fisiocràcia a Espanya, publicant un treball els Drs. Ernest Lluch i Lluís Argemí. Des d'aleshores, el grup ha continuat el seu treball, especialment sobre el tema del pensament econòmic a Catalunya i Espanya, tant pel que fa a autors espanyols (com ara Echegaray, estudiat per J. Pascual, o com Zuaznavar, estudiat per Javier San Julián), com pel que fa a la difusió de doctrines econòmiques estrangeres a Espanya (el pensament alemany, cameralista, en el segle XVIII, i la influència del krausisme i d'altres corrents del segle XIX, obres publicades o presentades a congressos internacionals pels Drs. Lluch i Argemí).

Les línies de recerca, que afecten a aquests dos temes, amb especial interès pel que fa a Catalunya, es plantegen com a línia de continuació en el futur, a fi de completar una imatge del que fou el pensament econòmic en el nostre país en una de les vessants menys estudiades fins ara: la recepció d'idees foranies, i la seva correcció a fi de fer-les adaptables al nostre context (força diferent d'aquell pel que foren creades). Això permet analitzar les formes generals de difusió i d'adaptació de les idees econòmiques, constatant l'existència de filtres que ajuden a destriar les idees més favorables d'aplicació en una política econòmica.

CONVENIS

Història del Pensament Econòmic
Universitat de Barcelona
Ajuts a la Recerca
2001-2002
Investigador principal: Dr. Lluís Argemí d'Abadal

Història del Pensament Econòmic
Universitat de Barcelona
Ajuts a la Recerca
2004 - 2005
Investigador principal: Dr. Lluís Argemi d'Abadal

ACTIVITATS REALITZADES PEL DEPARTAMENT

SEMINARIS DEL DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

Coordinadors

Dr. Miquel Gutiérrez Poch
Dr. Lluís Castañeda Peyrón

24 de novembre de 2005.

JORDI NADAL I OLLER
(Universitat de Barcelona)

Agonia i mort de la Hispano Suiza SA a mans de l'INI.

2 de novembre de 2005.

SAMUEL GARRIDO
(Universitat Jaume I)

Why did cooperatives fail? Spanish Agricultural Cooperation in the early twentieth century.

1 de desembre de 2005

MIGUEL ÁNGEL LÓPEZ MORELL
(Universidad de Murcia)

ALFREDO MOLINA
(Editorial Síntesis)

La Compañía Iberoamericana de Publicaciones, primera gran corporación editorial en castellano

15 de desembre de 2005

MARTÍN RODRIGO Y ALHARILLA
(Universitat Pompeu Fabra)

¡Quiero más uno aquí que diez allí! Capitales americanos en la economía catalana (1830-1895)

12 de gener de 2006

CELIA LOZANO
(Universitat de Barcelona)

Una aproximación a la financiación pública de la formación profesional industrial en España, 1857-1935

26 de gener de 2006

GASPAR FELIU
(Universitat de Barcelona)

La fiscalitat catalana abans i després de la Nova Planta

2 de febrer de 2006

MAR RUBIO

(Universitat Pompeu Fabra)

Energía, economía y CO2: España 1850-2000

9 de febrer de 2006

CRISTINA BORDERÍAS

(Universitat de Barcelona)

CARMEN SARASÚA

(Universitat Autònoma de Barcelona)

Salarios de mujeres y hombres en la provincia de Barcelona, segunda mitad del siglo XIX

16 de febrer de 2006

JOHN WILSON

(Institute of International Business, University of Central Lancashire)

Industrial districts as organizational environments: resources, networks and structures

2 de març de 2006

REGINA GRAFE

(Nuffield College, Oxford University)

The Spanish Empire and its Legacy: Fiscal Re-distribution and Political Conflict in Colonial and Postcolonial Spanish America (coauthored with M.A. Irigoin)

16 de març de 2006

REGINE PERRON

(Université de Cergy-Pontoise)

The Stability of Europe. The Common Market: towards the integration of industrial and financial markets (1958-1968)?

30 de març de 2006

JOACHIM VOTH

(Universitat Pompeu Fabra)

The Forgotten Discontinuity. New Goods, Hedonics, and the Industrial Revolution

20 d'abril de 2006

HUBERT BONIN

(Institut d'Études Politiques-Sciences Po, Bordeaux)

A short history of French spirit of enterprise (from 1780 till date)

27 d'abril de 2006

LUCIANO SEGRETO

(Università di Firenze)

Vínculos internacionales e intereses nacionales en el comercio exterior italiano en la Europa de la Guerra Fría (1945-1965)

11 de maig de 2006

ENRIC TELLO

(Universitat de Barcelona)

RAMON GARRABOU

(Universitat Autònoma de Barcelona)

XAVIER CUSSÓ

(Universitat Autònoma de Barcelona)

JOSÉ R. OLARIETA

(Universitat de Lleida)

Una interpretación a largo plazo de los cambios del uso del suelo desde el punto de vista del metabolismo social agrario en cinco municipios de la comarca catalana del Vallès (1853-2004)

18 de maig de 2006

CLEMENS JOBST

(Institut d'Études Politiques-Sciences Po, París)

Central banking in the provinces: the case of the Austro-Hungarian Bank 1847-1914

1 de juny de 2006

DANIEL TIRADO

(Universitat de Barcelona)

JORDI PONS

(Universitat de Barcelona)

Los determinantes de la desigualdad económica regional en España en el siglo XX. ¿Quién tiene razón Sachs o Krugman?

8 de juny de 2006

PEDRO TEDDE

(Universidad de San Pablo CEU-Banco de España)

El Banco de España y la crisis de 1865-1866

15 de juny de 2006

ÀLEX ELU

(Universitat de Barcelona)

The work of Spanish older men. A quantitative analysis based on census data, 1900-1970

20 de juny de 2006

PILAR NOGUES

(Institut de Sciences Politiques-París)

La lógica del arbitraje en un sistema bimetálico con derecho de señoreaje: España 1497-1868

Revista de Historia Industrial

Edita:

Departament D'Història i Institucions Econòmiques (Universitat de Barcelona)

Director:

Jordi Nadal (Universitat de Barcelona)

Directores adjunts:

Antonio Parejo (Universidad de Málaga)

Carles Sudrià (Universitat de Barcelona)

Consejo de Redacción:

Albert Broder (Université de Paris XII)

Joám Carmona (Universidad de Santiago)

Albert Carreras (Universitat Pompeu Fabra)

Jordi Catalan (Universitat de Barcelona)

Antonio Escudero (Universidad de Alicante)

Antonio Gómez Mendoza (Universidad Complutense de Madrid)

Jordi Maluquer De Motes (Universitat Autònoma de Barcelona)

Pere Pascual (Universitat de Barcelona)

Núria Puig (Universidad Complutense de Madrid)

Albrecht Ritschl (Humboldt University, Berlín)

Luciano Segreto (Università di Firenze)

Jaume Torras (Universitat Pompeu Fabra)

Secretario:

Alex Sánchez (Universitat de Barcelona)

Coordinadora de Recensiones:

Núria Puig (Universidad Complutense de Madrid)

Redacción, administración y suscripciones:

DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

FACULTAT DE CIÈNCIES ECONÒMIQUES I EMPRESARIALS.

UNIVERSITAT DE BARCELONA

AVDA. DIAGONAL, 690. 08034 BARCELONA

TEL. 93 402 19 32

FAX. 93 402 45 94

E-mail: r.historiaindustrial@ub.edu

Producción:

PUBLICACIONS I EDICIONS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Dep. Legal: B-35.219-92

ISSN: 1132-7200

NÚMERO 29 (2005-3)

SUMARIO

ARTÍCULOS

ANDRÉS SÁNCHEZ PICÓN, *Un imposible capitalismo: empresas, tradiciones organizativas y marco institucional en la minería del plomo española del siglo XIX*, páginas 13-54.

SEGUNDO RÍOS JIMÉNEZ, *Oirgen y desarrollo de la industria de conservas de pescado en Andalucía (1879-1936)*, páginas 55-85.

CARMELO PELLEJERO, *Turismo y economía en la Málaga del siglo XX*, páginas 87-115.

PABLO DÍAZ MORLAN, *Capitalismo rentista y decadencia empresarial: la desaparición de la casa Martínez Rivas (1913-1921)*, páginas 117-139.

NOTAS DE INVESTIGACIÓN

J.A. MIRAS, *El impacto de la Primera Guerra Mundial en la industria de A Coruña*, páginas 143-162.

NOTAS BIBLIOGRÁFICAS

LUIS EDUARDO PIRES, *Una nueva historia económica de Portugal*, páginas 165-181.

RECENSIONES

Ana Cardoso, Fátima Mendes, Fernando Faria y Luis Cruz, *A electricidade en Portugal. Dos primórdios à 2ª Guerra Mundial*, por ISABEL BARTOLOMÉ, páginas 185-189.

Miguel A. Morell, *La casa Rotschild en España (1812-1941)*, por CASTRO BALAGUER, páginas 185-189.

Ana Cardoso, Fátima Mendes, Fernando Faria y Luis Cruz, *A electricidade en Portugal. Dos primórdios à 2ª Guerra Mundial*, por ISABEL BARTOLOMÉ, páginas 191-194.

J.R. McNeill y W. McNeill, *Las redes humanas. Una historia global del mundo*, por GREGORIO NÚÑEZ, páginas 195-198.

Paloma Fernández, *Un siglo y medio de trefilería en España. Historia de Moreda (1879-2004) y Rivièrre (1854-2004)*, por GREGORIO NÚÑEZ, páginas 199-201.

Joseph Harrison y David Corkill, *Spain: A Modern European Economy*, por ALBERT CARRERAS, páginas 203-205.

Julio Tascón (dir.), *Redes de empresas en España. Una perspectiva teórica, histórica y global*, por CARMEN ERRO, páginas 207-210.

H. Dienel, *Linde. History of a Technology Corporation, 1879-2004*, por ADORACIÓN ÁVAREZ, páginas 211-214.

Carles Barciela y Antonio Vitorio (eds.), *Las industrias agroalimentarias en Italia y España durante los siglos XIX y XX*, por Mª TERESA PÉREZ PICAZO, páginas 215-220.

NÚMERO 30 (2006-1)

SUMARIO

ARTÍCULOS

ENRIQUE LLOPIS AGELÁN, *La cabaña ovina estante del monasterio de Guadalupe, 1598-1689: abaratamiento de los factores tierra y trabajo, y mejora de resultados*, páginas 11-51.

ANTONIO PAREJO, *De la región a la ciudad. Un nuevo enfoque de la historia industrial española contemporánea*, páginas 53-102.

PEDRO M. PÉREZ CASTROVIEJO, *Poder adquisitivo y calidad de vida de los trabajadores vizcaínos, 1876-1936*, páginas 103-142.

JORDI CATALAN, *La SEAT del desarrollo, 1948-1972*, páginas 143-193.

RECENSIONES

Douglas A. Farnie y David J. Jeremy (eds.), *The Fibre that Changed the World. The Cotton Industry in International Perspective, 1600-1990*, por ANNA CARRERAS, páginas 197-201.

Peter E. Lindert, *Growing Public. Social Spending and Economic Growth since the Eighteenth Century*, por JUAN PAN-MONTOJO, páginas 203-206.

Cristophe Bouneau y Alexandre Fernández (dirs.), *L'entreprise publique en France et en Espagne (18-20 siècles)*, por RAFAEL CASTRO BALAGUER, páginas 207-210.

Francisco Javier Caspistegui y Carmen Erro (dirs.), *De agrícola a industrial: Navarra, 1939-2001*, por JOSEBA DE LA TORRE, páginas 211-215.

Juan José Duran Herrera (coord.), *La empresa multinacional española. Estrategias y ventajas competitivas*, por LINA GÁLVEZ, páginas 217-223.

Matilde Mas, Francisco Pérez y Ezequiel Uriel (dirs.), *El stock de capital en España y su distribución territorial (1964-2002). El stock y los servicios del capital en España (1964-2002). Nueva metodología*, por ANTONIO CUBEL, páginas 225-228.

M. Mas y J. Quesada (dirs.), *Las nuevas tecnologías y el crecimiento económico en España*, por SANTIAGO LÓPEZ, páginas 229-234.

Alfonso Alba Ramírez, *Instituciones, igualdad de oportunidades y bienestar económico en España*, por PILAR MARTÍN-GUZMÁN, páginas 235-237.

NÚMERO 31 (2006-2)

SUMARIO

ARTÍCULOS

CARLES MANERA, *Intensidad laboral, encadenamientos intangibles y mercados. Las palancas del crecimiento económico de Baleares, 1800-2000*, páginas.

DANIEL A. TIRADO, JORDI PONS Y ELISENDA PALUZIE, *Los cambios en la localización de la actividad industrial en España, 1850-1936. Un análisis desde la Nueva Geografía Económica*, páginas.

JOSEÁN GARRUÉS, *Mérito y problema de las eléctricas pioneras: Arteta, 1893/98-1961*, páginas.

CLAUDIO BELINI, *Negocios, poder y política industrial en los orígenes de la industria automotriz argentina, 1943-1958*, páginas.

NOTAS DE INVESTIGACIÓN

BELÉN MORENO, *Lugar de residencia y pautas de consumo. El Penedès y Barcelona, 1770-1790*, páginas.

RECENSIONES

Michale McCormick, *Orígenes de la economía europea. Viajeros y comerciantes en la Alta Edad Media*, por RICARD SOTO, páginas.

Francisco Comín, Mauro Hernández y Enrique Llopis (eds.), *Historia Económica Mundial. Siglos X-XX*, por MARÍA DEL MAR RUBIO, páginas.

Albert Carreras y Xavier Tafunell (dirs.), *Estadísticas Históricas de España. Siglos XIX-XX*, por ANTONIO PAREJO, páginas.

Claire Desbois-Thibaut, *L'extraordinaire aventure du champagne Moët & Chandon. Une affaire de famille*, por FRANCESC VALLS, páginas.

Eduardo J. Alonso Olea, *Víctor Chávarri (1854-1900). Una biografía*, por EUGENIO TORRES VILLANUEVA, páginas.

Hubert Bonin, *Les coopératives laitières du Gran Sud-Ouest (1893-2005). Le mouvement coopérateur et l'économie laitière*, por JOSEP PUJOL, páginas.

Gabriella Dalla Corte, *Casa de América de Barcelona (1911-1947). Comillas, Cambó, Gili, Torres y mil empresarios en una agencia de información e influencia internacional*, por MARÍA FERNÁNDEZ MOYA, páginas.

Enric Genescà, Jordi Goula, Josep Oliver, Vicente Salas y Josep M. Surís (eds.), *La industria en España. Claves para competir en un mundo global*, por CARLES SUDRIÀ, páginas.

Robert Wright, *Nadie pierde. La teoría de juegos y la lógica del destino humano*, por GREGORIO NÚÑEZ, páginas.